



# Νεοελληνική Γλώσσα Λυκείου

Στοιχεία Θεωρίας  
Σημεία Στίξης

Γιάννης Ι. Πασσάς, MEd

# Τελεία

- Οριοθέτηση περιόδων
  - *Η γνώση είναι δύναμη.*
- Συντομογραφίες (M.K.O.)
- Χωρισμός μεγάλων αριθμών (1.450.800.000)
- Ώρα (10.15)

# Άνω τελεία

- Παράθεση ημιπεριόδων
  - *Ο αθλητισμός σε μαθαίνει να πειθαρχείς σε κανόνες· να υποτάσσεις τις προσωπικές σου ικανότητες στο καλό της ομάδας· να σέβεσαι τον αντίπαλο και να τον συναγωνίζεσαι με κανόνες.*
- Μικρή παύση ανάμεσα σε προτάσεις με σχέση αιτιολόγησης, επεξήγησης, αντίθεσης
  - *Θα γράψω καλά στις εξετάσεις· έχω διαβάσει πολύ.*

# Διπλή τελεία

- Εισαγωγή καταλόγου
  - *Οι μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας είναι: η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη και η Πάτρα.*
- Παράθεση ξένης άποψης
  - *Σηκώθηκε από τη θέση του και φώναξε: «Αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί άλλο!».*
- Παράθεση / επεξήγηση
  - *Η προκατάληψη συχνά παίρνει καταστροφικές διαστάσεις: γίνεται ξενοφοβία, ρατσισμός, ακόμα και πόλεμος.*

# Κόμμα

- Ασύνδετο σχήμα
  - *Με την εντατική καλλιέργεια της γης, τις κατασκευές, τη μόλυνση, την κοπή των δέντρων, την υπερεκμετάλλευση των ωκεανών βλάπτουμε το οικοσύστημα.*
- Οριοθέτηση επιρρηματικών προτάσεων
  - *Τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να κατοχυρώνονται, γιατί διασφαλίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.*
- Κλητική προσφώνηση
  - *Πήρα την πρόσκλησή σου, Γιώργο, και θα έρθω στο πάρτι.*

# Κόμμα

- Παρενθετικά (παράθεση, επεξήγηση κτλ.)
  - *Οι νέοι επιστήμονες, το μέλλον της χώρας μας, ξενιτεύονται μαζικά στο εξωτερικό.*
- Οριοθέτηση κειμενικών δεικτών
  - *Παράλληλα, με τη ξενοφοβία υποσκάπτεται η κοινωνική συνοχή.*
- Αντίθεση
  - *Ήθελα να πάω μαζί του, αλλά είχε φύγει.*

# Ερωτηματικό

- Γνήσιο ερώτημα > έκφραση απορίας
  - *Τι ώρα είναι;*
- Προτρεπτικό ερώτημα > ήπια προτροπή
  - *Μπορείτε να κάνετε ησυχία;*

# Ερωτηματικό

- Ρητορικό ερώτημα > προβληματισμός αναγνώστη, ζωντάνια και αμεσότητα, μέσο συνοχής
  - *Είναι άραγε απλή περιέργεια το πάθος του ανθρώπου για αναζήτηση εξωγήινης ζωής;*
- (σε παρένθεση) Αμφισβήτηση
  - *Οι αναπτυγμένες κοινωνίες (;) κερδοσκοπούν σε βάρος του περιβάλλοντος.*



# Εισαγωγικά

- Απόψεις σε ευθύ λόγο
  - *«Η γνώση είναι δύναμη» είχε πει ο Francis Bacon, επισημαίνοντας την κυρίαρχη θέση που κατέχει η επιστήμη στη ζωή των κοινωνιών.*
- Λέξη - ορισμός
  - *«Δημοκρατία» ονομάζεται το πολίτευμα στο οποίο ο λαός αποτελεί την ανώτατη εξουσία.*
- Ειδική ορολογία
  - *Στην «κοινωνία της πληροφορίας» ο πλούτος παράγεται από τη γνώση.*
- Τίτλοι / επωνυμίες
  - *Η συνέντευξη του πρωθυπουργού φιλοξενείται στην «Καθημερινή».*

# Εισαγωγικά

- Μεταφορά
  - *Η χαμηλή ανταγωνιστικότητα αποτελεί την «καρδιά» του προβλήματος της ελληνικής οικονομίας.*
- Ειρωνεία
  - *Η ανθρωπότητα «κατόρθωσε» μέσα σε μερικές δεκαετίες να εξαντλήσει φυσικούς πόρους που δημιουργήθηκαν στη διάρκεια χιλιετιών.*
- Νεολογισμοί / φράσεις της καθημερινότητας
  - *Η αντίληψη για τη μεγιστοποίηση της κατανάλωσης «εδώ και τώρα» δεν αφήνει πολλά περιθώρια αισιοδοξίας για την προστασία του περιβάλλοντος.*
- Έμφαση / επιτονισμός
  - *Το ερώτημα είναι «ποιος» θα αναλάβει την ηγεσία της χώρας σε μια τόσο δύσκολη ιστορική περίοδο.*

# Θαυμαστικό

- Ως σχόλιο στο τέλος επιφωνηματικής πρότασης
  - *Η φύση μας προφέρει τα μέσα για τη ζωή και την ανάπτυξή μας και μάλιστα δωρεάν!*
- Ως σχόλιο μέσα σε παρένθεση
  - *Περίπου το 40% των Ελλήνων μαθητών (!) δυσκολεύεται να κατανοήσει ένα απλό άρθρο.*

# Αποσιωπητικά

- Ευκόλως εννοούμενη φράση
  - *Όλοι το γνωρίζουν πως άνθρωπος αγράμματος...*
- Προβληματισμός αναγνώστη
  - *Αν η σχέση μας με το περιβάλλον δεν αποκατασταθεί, το μέλλον προβλέπεται δυσοίωνο...*
- Λογοπαίγνιο / ευφυσολόγημα
  - *Οι νέοι μας έχουν βγει στο κυνήγι του χαμένου ... πτυχίου!*

# Παρένθεση

- Παράθεση δευτερεύουσας πληροφορίας (παράδειγμα, όρος, σχόλιο, βιβλιογραφική παραπομπή κτλ.)
  - *Η βιώσιμη ανάπτυξη (sustainable development) αποτελεί ένα τρόπο να συνυπάρξει η οικονομική ανάπτυξη με τον σεβασμό του περιβάλλοντος.*
- Επεξήγηση προηγούμενου όρου
  - *Σε μικρές περιοχές (ορεινά χωριά, νησιά) η μαζική προσέλευση τουριστών ανατρέπει την ισορροπία των τοπικών οικοσυστημάτων.*

# Παύλα (μονή / διπλή)

- Παρενθετικά
  - *Τα κοινωνικά δίκτυα -το facebook, το twitter κτλ.- είναι αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινής μας ζωής.*
- Αλλαγή προσώπου στον διάλογο
  - *— Δεν είμαστε εμείς υπεύθυνοι εμείς για τις αρνητικές χρήσεις των επιτευγμάτων μας, ισχυρίζονται οι επιστήμονες.*

# Ενωτικό

- Δημιουργία μιας έννοιας από δύο λέξεις.
  - Στην αρχαία πόλη - κράτος γεννήθηκε η δημοκρατία.

# Ασκήσεις

- 2003 Ημερήσια Λύκεια
- 2004 Ημερήσια Λύκεια (επαναληπτικές)
- 2005 Ομογενείς
- 2006 Ομογενείς
- 2008 Ημερήσια Λύκεια (επαναληπτικές)
- 2009 Ομογενείς



# Ασκήσεις

- 2011 Ομογενείς
- 2012 Ημερήσια & Εσπερινά Λύκεια (επαναληπτικές)
- 2013 Ημερήσια & Εσπερινά Λύκεια
- 2014 Ομογενείς
- 2014 ΕΠΑΛ
- 2015 Ημερήσια & Εσπερινά Λύκεια

# Ασκήσεις

- 2015 Ομογενείς
- 2016 Ημερήσια & Εσπερινά Λύκεια
- 2016 Ομογενείς
- 2017 Ημερήσια & Εσπερινά Λύκεια

# ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΛΥΚΕΙΟΥ

## Σημεία Στίξης

Γιάννης Ι. Πασσάς, MEd

